

HANNA WAŚKIEWICZ

BIBLIOGRAFIA FILOZOFII PRAWA ZA LATA 1945—1957

Zadaniem bibliografii filozofii prawa jest zarejestrowanie dorobku piśmienniczego (druki samoistne oraz artykuły, wyjątkowo recenzje) z zakresu filozofii prawa (z pominięciem pokrewnych, niemniej jednak odrębnych dziedzin filozofii państwa oraz filozofii społeczeństwa) za okres od r. 1945 do chwili obecnej. Bibliografia nasza jest bibliografią pochodną; wobec braku specjalnej bieżącej bibliografii filozofii prawa, jak również i jakichkolwiek obszerniejszych opracowań bibliograficznych w tym zakresie, została ona sporządzona na podstawie istniejących opracowań bibliograficznych i bibliografii bieżących filozofii, prawa i nauk prawnych, nauk społecznych oraz niektórych bibliografii narodowych np.: polska. Najwięcej materiałów dostarczyły międzynarodowe bieżące bibliografie filozoficzne: *Répertoire bibliographique de la Philosophie*, publié sous les auspices de l'Institut International de la Philosophie avec le patronage de l'Unesco oraz *Bibliographie de la Philosophie*, wyd. Institut International de la Philosophie.

Przy sporządzaniu bibliografii dążono do zarejestrowania wszystkich publikacji poświęconych w całości lub w znacznej części zagadnieniom, wchodzącym w zakres filozofii prawa lub jej historii, jakie się w ciągu wskazanego okresu ukazały. Napewno jednak nie udało się uniknąć luk i pomyłek, zwłaszcza, że obok zwykłych, możliwych przy takich okazjach przeczeń, dodatkowe trudności, z jakimi trzeba było walczyć przy zestawianiu naszej bibliografii, jeszcze sprawę w tym zakresie pogarszały. Międzynarodowe materiały bibliograficzne nie zawsze docierają do nas regularnie; powstającym w wyniku tego lukom, starano się zaradzić przez uwzględnianie w każdym wypadku, o ile to tylko było możliwe, kilku mniej więcej równoległych spisów bibliograficznych. Niemniej jednak mimo zachowania tych ostrożności, niektóre pozycje mogły się wymknąć spod rejestracji.

Dążąc do zamieszczenia w bibliografii tylko publikacji, które w całości lub w znacznej części dotyczą filozofii prawa lub jej historii, starano się nie ograniczać do samego brzmienia tytułów, lecz sięgano do treści dzieł lub artykułów. Autopsja zarówno druków samoistnych, jak i artykułów była jednak w wielu wypadkach niemożliwa; trzeba było więc często ograniczać się do pośrednich informacji o ich treści. Stwarza to oczywiście

dość znaczne możliwości pomyłek, w wyniku których niektóre pozycje mogły pozostać nieuwzględnione, a jednocześnie mogły się w bibliografii znaleźć takie, które nie zasługują na to, aby je zamieszczać w bibliografii filozofii prawa. Dalsze badania pozwolą zapewne wykryć i uzupełnić luki, usunąć pomyłki.

Zasady opisu bibliograficznego: jako podstawę opisu bibliograficznego przyjęto normy: PN/N — 01150, PN/N — 01152, PN/N — 01153 z niewielkimi zmianami. Wprowadzenie zmian jest dopuszczalne, ponieważ wspomniane normy są jedynie normami zaleconymi. Konieczność wprowadzenia zmian jest spowodowana faktem, że wymienione normy w niektórych punktach odbiegają od zasad opisu przyjętych w międzynarodowych bibliografiach filozoficznych, na których w znacznej mierze zostało oparte niniejsze zestawienie bibliograficzne. Niektóre drobne zmiany miały na celu ułatwienie korzystania z bibliografii.

Opis bibliograficzny naszej bibliografii uwzględnia następujące elementy, porządkując je jak następuje:

a. druki samoistne

1. autor (nazwisko, imię wzgl. imiona; w wypadku niemożliwości ustalenia pełnego brzmienia imienia — inicjały).

2. tytuł dzieła z dodatkami (zarówno tytuł jak i dodatki w języku dzieła; w wyjątkowych wypadkach, dodatki w języku francuskim lub angielskim).

3. ewentualni współpracownicy dzieła,

4. oznaczenie wydania (w języku dzieła),

5. wyliczenie tomów (cyfra arabska oznacza ogólną ilość tomów, cyfra rzymska — kolejny tom),

6. miejsce i rok wydania,

7. objętość tekstu (cyfry połączone znakiem + oznaczają ilość stron w ramach jednego dzieła; cyfry oddzielone od siebie przecinkami oznaczają ilość stron w poszczególnych tomach. Nie podano ilości stron, gdy na podstawie dostępnych źródeł nie było można jej ustalić).

b. artykuły w czasopiśmie lub części prac zbiorowych.

1. autor (j. w.)

2. tytuł z dodatkami (j. w.)

3. nazwa czasopisma lub pracy zbiorowej (w miarę potrzeby w skrócie)

4. data wydania danego tomu, rocznika, zeszytu czasopisma lub pracy zbiorowej.

5. oznaczenie tomu, rocznika, zeszytu czasopisma lub pracy zbiorowej (cyfra rzymska oznacza tomy wzgl. roczniki, cyfra arabska — zeszyty w ramach tomu lub rocznika. Cyfra arabska nie poprzedzona cyfrą rzymską stosowana jest w wypadkach, gdy czasopismo dzieli się tylko na zeszyty.)

6. objętość tekstu. (Cyfry połączone znakiem — oznaczają od strony do strony).

Dla ułatwienia korzystania z bibliografii zastosowano cyfrowe znakowanie poszczególnych działów i poszczególnych pozycji bibliografii.

Układ bibliografii: 1. opracowania ogólne filozofii prawa. 2. opracowania ogólne historii filozofii prawa. 3. filozofia prawa świata starożytnego pogańskiego. 4. filozofia prawa świata starożytnego chrześcijańskiego. 5. filozofia prawa średniowieczna. 6. nowożytna filozofia prawa. 7. współczesna filozofia prawa.

W działach 1 i 2 zastosowano układ chronologiczny. W działach 3—7 przeprowadzono podział na kierunki; w ramach każdego kierunku zestawiono najpierw opracowania ogólne tego kierunku, a następnie uwzględniono poszczególnych przedstawicieli kierunku, rejestrując zarówno wydania ich dzieł, związanych w całości lub w części z filozofią prawa, jak i osobne opracowania ich koncepcji filozoficzno-prawnych. Wydania tekstów zostały uszeregowane według tytułów dzieł, a w ramach każdego dzieła — chronologicznie. Opracowania uszeregowano chronologicznie, w ramach każdego roku zachowując układ alfabetyczny według nazwisk autorów opracowań.

Ze względu na brak miejsca w bieżącym numerze „Roczników“ zamieszczamy jedynie dział 2 oraz 3; pozostałe zostaną zamieszczone w dalszych numerach „Roczników“.

Wykaz skrótów tytułów czasopism

- Ant. class. — L'Antiquité classique (Bruxelles)
 Ann. Polit. Soc. Sc. — The Annals of the American Academy of Political and Social Science
 Arch. Rechts. Sozialphilos. — Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie (Bern)
 Bull. acad. belg. — Bulletin de l'Académie Royale Belgique (Bruxelles)
 Bull. Litt. Eccles. — Bulletin de Littérature Ecclésiastique (Toulouse)
 Class. Quart. — Classical Quarterly (London)
 Class. Philol. — Classical Philology (Chicago)
 Doctor Communis — Doctor Communis (Roma)
 Dtsch. Z. Philos. — Deutsche Zeitschrift für Philosophie (Berlin)
 Etud. class. — Les Études Classiques (Namur)
 G. Crit. Filos. Ital. — Giornale Critice della Filosofia Italiana (Firenze)
 Journ. Hellen. Stud. — The Journal of Hellenic Studies (London)
 Journ. Hist. Ideas. — Journal of the History of Ideas (New York)
 Journ. Thoel. Stud. — The Journal of the Theological Studies (London)
 Philos. Lit. Anz. — Philosophische Literaturanzeiger (Schlehdorf a. Kochelsee)
 Philos. Quart. — The Philosophical Quarterly (Amalner — India)
 Philos. Reform. — Philosophia Reformata (Kampen)
 Philos. Rev. — The Philosophical Review (Ithaca)

- Rev. Estud. Polit. — Revista de Estudios Politicos
 Rev. Et. grec. — Revue des Études Grecques (Paris)
 Rev. Et. Lat. — Revue des Études Latines (Paris)
 Rev. Hist. Droit. Franc. Etrang. — Revue Historique de Droit Français
 et Etranger
 Rev. Philos. Franc. Etrang. — Revue Philosophique de la France et de
 l'Etranger (Paris)
 Rhein. Mus. Philol. — Rheinisches Museum für Philologie (Frankfurt
 a. Main)
 Riv. Crit. Stor. Filos. — Rivista Critica di Storia della Filosofia (Milano)
 Riv. Filos. Neosc. — Rivista di Filosofia Neo-Scolastica (Milano)
 Riv. Intern. Filos. Diritto — Rivista Internazionale di Filosofia del Diritto
 (Milano)
 Wissenschaft. Weltb. —
 Z. Philos Forsch. — Zeitschrift für Philosophische Forschung (Reutlingen).

2. OPRACOWANIA OGÓLNE HISTORII FILOZOFII PRAWA

- 2.01. Rommen Henri: Le droit naturel. Histoire, doctrine.
 Trad. et introduction par Emile Marmy. Fribourg 1945
 ss. 311.
- 2.02. Decugio H.: Les étapes du droit, des origines à nos jours.
 2 ed. T. 2. Paris 1946 ss. 436, 450.
- 2.03. Del Vecchio Giorgio: La filosofia del diritto. 2 ed.
 compendiata. Roma b.r. ss. 320.
- 2.04. Del Vecchio Giorgio, Recasens Siches
 Luis: Filosofia del derecho. Trad. de la 4ª edic. italiana
 y estudios de filosofia del derecho por L. Recasens Siches.
 3ª edic. reelaborada y muy aumentada. T. I. Parte siste-
 matica. T. II. Parte historica, con en extenso apendice sobre
 el pensamiento en Hispanoamerica. Mexico 1945.
 patrz również: 2.15; 2.30; 2.31; 2.40; 2.41; 2.53; 2.54;
 2.57; 2.62.
- 2.05. Giannini A.: rec: Del Vecchio Giorgio: Lezioni di filo-
 sofia del diritto. Riv. Filos. Neoscol. 1946, I, 4, s. 352—3.
- 2.06. Elias de Tejada Francisco: Historia de la filo-
 sofia del derecho y del estado segun las explicaciones de
 clase. T. I. Introducción. Oriente, Grecia y Roma. Madrid
 1946.
- 2.07. Roubier Paul: Théorie générale du droit. Histoire
 des doctrines juridiques et philosophiques des valeurs so-
 ciales. b.m. 1946.
 patrz również: 2.45.

- 2.08. Mycielski Andrzej: Historia filozofii prawa. cz. 3. Wrocław 1946/7 ss. 31, 21, 15.
- 2.09. Castán Tobenas José: La noción del derecho a través de los sistemas filosófico — jurídicos tradicionales y modernos. Discurso leído en la solemne apertura de los Tribunales, celebranda el 15 septiembre 1947. Madrid 1947 ss. 154.
- 2.10. Castán Tobenas José: Las diversas escuelas jurídicas y el concepto del derecho. Madrid 1947 ss. 132.
- 2.11. Lande Jerzy: Historia filozofii prawa. Wyd. nowe, przejrzone i poprawione. Kraków 1947 ss. 74 (skrypt).
patrz również: 2.76.
- 2.12. Seagle William: Men of Law. New York 1947.
patrz również: 2.48.
- 2.13. Bowle John: Europäische Staatsrechtsphilosophie. Bd. I. Von dem Anfängen bis Rousseau. Aus dem Englischen übersetzt von Wolfgang Schmidt — Hadding, Bonn 1948 ss. 400.
- 2.14. Cairns Huntington: Legal Philosophy from Plato to Hegel. Baltimore 1948.
patrz również: 2.29.
- 2.15. Del Vecchio Giorgio: Lições de filosofia do direito. Trad. de A. J. Brandão. Prêf. de L. Cabral de Moncada. vol. 2. Coimbra 1948.
patrz również: 2.04; 2.30; 2.31; 2.40; 2.41; 2.53; 2.54; 2.57; 2.62.
- 2.16. Hoetink H. R.: Rechtswetenschap (in Nederland 1920—40). Geestelijk Nederland 1920—40. 1948, II, s. 55—84.
- 2.17. Opałek Kazimierz, Wolter Władysław: Nauka filozofii prawa i prawa karnego w Polsce. Kraków 1948 ss. 39.
- 2.18. Rota A.: Il diritto naturale come insieme di norme regolatrice dei rapporti della società umana nella dottrina della prima rinascenza giuridica. Riv. Intern. Filos. Diritto. 1948, XXV, s. 125—63.
- 2.19. Schmid J. J. von: Grote denkers over staat en recht. Von Plato tot Kant. 2 ed. Haarlem 1948 ss. 268.
patrz również: 2.56; 2.65.
- 2.20. Siches Luis Recansens, Cossio Carlos, de Azevedo Juan Llambias, Maynez Educardo Garcia: Latin American Legal Philosophies. Translated by Ireland Gordon, Korwitz Milton R., de Capriles Miguel A., Hayzus Jorge Roberto. With an Introd. by Kunz Joseph L. Cambridge (Mass.) 1948 ss. XXXVII + 557.

- 2.21. Carnelutti Francesco: Lineamenti del pensiero giuridico italiano. Doct. Com. 1949, 2, s. 63—7.
- 2.22. Battaglia F.: Corso di filosofia del diritto. I. Introduzione, cenni storici. Roma 1949 ss. 292.
patrz również: 2.39.
- 2.23. Darmstädter F.: Angelsächsische Rechtsphilosophie 1938—45. Arch. Rechts. Sozialphilos. 1949, XXXVIII, s. 76—97.
- 2.24. Filomusi-Guelfi Francesco: Lezione e saggi di filosofia del diritto. Milano 1949.
- 2.25. Goodhart Arthur L.: English Contributions to the Philosophy of Law. New York 1949 ss. 48.
- 2.26. Luno Pena E.: Historia de la filosofía del derecho. T. 2. Barcelona 1948—49 ss. 320, 445.
patrz również: 2.72.
- 2.27. Ravà Adolfo: Breve storia della filosofia del diritto. Padova 1949 ss. 90.
- 2.28. Solari Gioele: Studi storici di filosofia del diritto. Con prefazione di Luigi Einaudi. Torino 1949 ss. XXI+455.
- 2.29. Cairns Huntington: Legal Philosophy from Plato to Hegel. 2 ed. Baltimore 1950 ss. XV+593.
patrz również: 2.14.
- 2.30. Del Vecchio Giorgio: Lezioni di filosofia del diritto. 7^a ed. Milano 1950 ss. XII+373.
patrz również: 2.04; 2.15; 2.31; 2.40; 2.41; 2.53; 2.54; 2.57; 2.62.
- 2.31. Del Vecchio Giorgio: Storia del filosofia del diritto. Milano 1950 ss. 186.
patrz również: 2.04; 2.15; 2.30; 2.40; 2.41; 2.53; 2.54; 2.57; 2.62.
- 2.32. Dulckeit Gerhard: Philosophie der Rechtsgeschichte. Die Grundgestalten des Rechtsbegriffs in seiner historischen Entwicklung. Heidelberg 1950 ss. 148.
- 2.33. Del Negro Walter: rec. Dulckeit Gerhard. Philosophie der Rechtsgeschichte. Heidelberg 1950. Philos. Lit. Anz. 1950, II, 3, s. 97—9.
- 2.34. Leoni B.: Lezioni di filosofia del diritto. I. Il pensiero antico. Pavia 1950 ss. 202.
- 2.35. Marín y Mendoza Joaquín: Historia del derecho natural y de gentes. Edición y prologo de Manuel García Pelago. Madrid 1950 ss. 72.
- 2.36. Pound Roscoe: Las grandes tendencias del pensamiento jurídico. Trad. de J. Ruig Brutau. Barcelona 1950 ss. XLV+223.

- 2.37. Pradelle Albert de la: *Maitres et doctrines du droit de gens*. 2^e ed. Paris 1950 ss. 443.
- 2.38. Thieme Hans: *Ideengeschichte und Rechtsgeschichte*. Berlin 1950 ss. 25.
- 2.39. Battaglia Felice: *Curso de filosofía del derecho*. Traducido de la tercera edición italiana y anotado por Francisco Elias de Tejada y Pablo Lucas Verdú. Vol. 2. Madrid 1951 ss. 410, 376.
patrz również 2.22.
- 2.40. Del Vecchio Giorgio: *Lehrbuch der Rechtsphilosophie*. 2 neubearb. deutsche Auflage, übersetzt und mit einer Einführung versehen von T. Darmstädter, Basel 1951 ss. 640.
patrz również: 2.04; 2.15; 2.30; 2.31; 2.41; 2.53; 2.54; 2.57; 2.62.
- 2.41. Del Vecchio Giorgio: *Lições de filosofia do direito*. 2 edição. Coimbra 1951 ss. 440.
patrz również: 2.04; 2.15; 2.30; 2.31; 2.40; 2.53; 2.54; 2.57; 2.62.
- 2.42. Ebbinghaus Julius: *Der Begriff des Rechtes und die naturrechtliche Tradition*. *Studium generale* 1951, 4, s. 345—51.
- 2.43. Fehr Hans: *Von den Germanischen Wurzeln der Europäischen Rechtskultur*. *Arch. Rechts. Sozialphilos.* 1951, XXXIX, s. 164—80.
- 2.44. Galimberti A.: *Breve storia del sentimento di obbligazione in Occidente*. Milano 1951 ss. 168.
- 2.45. Roubier Paul: *Théorie générale du droit. Histoire des doctrines juridiques et philosophiques des valeurs sociales*. 2e édition revue et augmentée. Paris 1951 ss. 337.
patrz również: 2.07.
- 2.46. Schlatter Richard: *Private Property: the History of an Idea*. London 1951 ss. 284.
- 2.47. Schönfeld Walther: *Grundlegung der Rechtswissenschaft*. Stuttgart 1951 ss. 552. (2 zmienione wydanie dzieła: *Die Geschichte der Rechtswissenschaft im Spiegel der Metaphysik*, 1943).
- 2.48. Seagle William: *Weltgeschichte des Rechts. Eine Einführung in die Probleme und Erscheinungsformen des Rechts*. Aus dem Amerikanischen übersetzt von Herbert Thiele-Fredershof. München 1951 ss. VIII+569.
patrz również: 2.12.
- 2.49. Wolf Erik: *Grosse Rechtsdenker der deutschen Geistesgeschichte*. 3 neubearb. Aufl. Tübingen 1951 ss. V+739.

- 2.50. Bruni Roccia Giulio: *La ragion puritana. Diritto e Stato nel la coscienza anglosassone.* Milano 1952 ss. XV+299.
- 2.51. Corts Gran José: *Historia de la filosofía del derecho. I. Filosofía antigua y medieval.* Madrid 1952 ss. 340.
- 2.52. Del Estal Gabriel: *Derecho natural y teología. Desdivinización del derecho en el area del jusnaturalismo protestante y retroceso hacia el racionalismo de la filosofía estoica.* *Rev. Estud. Polit.* 1952, XII, 65, s. 133—49.
- 2.53. Del Vecchio Giorgio: *Philosophie du droit.* Traduction de J. Alexis d'Aynac. Préface de Georges Ripert. Paris 1952 ss. 464.
patrz również: 2.04; 2.15; 2.30; 2.31; 2.40; 2.41; 2.54; 2.57; 2.62.
- 2.54. Del Vecchio Giorgio: *Kukuk felsefesi dersleri.* Trad. de S. Erman. 2e ed. Istanbul 1952 ss. 495.
patrz również: 2.04; 2.15; 2.30; 2.31; 2.40; 2.41; 2.53; 2.57; 2.62.
- 2.55. Paresce P.: *La problematica storica della filosofia del diritto.* Messina 1952 ss. 157.
- 2.56. Schmid J. J. von: *Grote denkers over staat en recht. I. Van Plato tot Kant.* 3^e druk. Haarlem 1952 ss. 220.
patrz również: 2.19; 2.65.
- 2.57. Del Vecchio Giorgio: *Lezioni di filosofia del diritto.* 9ª edizione. Milano 1953 ss. 385.
patrz również: 2.04; 2.15; 2.30; 2.31; 2.40; 2.41; 2.53; 2.54; 2.62.
- 2.58. Patterson Edwin W.: *Jurisprudence. Men and Ideas of the Law.* Brooklyn 1953 ss. XIII+649.
- 2.59. Strauss Leo: *Natural Right and History.* Chicago 1953 ss. IX+327.
patrz również: 2.74.
- 2.60. d'Addio Mario: *L'idea del contratto dai Sofisti alla Riforma e il „De principatu“ di Mario Salamonio.* Milano 1954 ss. XXIX+556.
- 2.61. Davitt Thomas E., Harding Arthur L., Marshall John S., Wilkin Robert N.: *Origins of the Natural Law Tradition.* Dallas 1954 ss. 104.
- 2.62. Del Vecchio Giorgio: *Philosophy of Law.* Translated by Thomas Owen Martin from the Eighth Edition 1952. Washington 1954 ss. XXIV+474.
patrz również: 2.04, 2.15; 2.30; 2.31; 2.40; 2.41; 2.53; 2.54; 2.57.

- 2.63. Flückiger Felix: Geschichte des Naturrechts. I. Altertum und Frühmittelalter. Zürich 1954 ss. 475.
- 2.64. Laviosa Caterina: L'insegnamento della filosofia del diritto nell'Università di Pisa. Riv. Intern. Filosof. Diritto, 1954, 31, s. 243—72.
- 2.65. Schmid J. J. von: Grote denkers over staat en recht. II. Het denken over staat en recht in de negentiende eeuw. 3 herz. druk. Haarlem 1954 ss. 203.
patrz również: 2.19; 2.56.
- 2.66. Truyol y Serra Antonio: Compendio de historia da filosofia do direito. Lisboa 1954 ss. 157.
- 2.67. Vaccari Pietro: L'insegnamento della filosofia del diritto nell'Università di Pavia. Riv. Intern. Filosof. Diritto, 1954, 31, s. 726—33.
- 2.68. Würtenberger Thomas: Zur Geschichte der Rechtsphilosophie und des Naturrechts. Deutschsprachige Beiträge seit 1948, Arch. Rechts Sozialphilos. 1954 XLI, s. 58—87.
- 2.69. Cabral de Moncada L.: Filosofia do direito e do estado. Vol. I. Parte histórica. 2^a ed. revista e acrescentada. Coimbra 1955 ss. 402.
- 2.70. Caiani Luigi: La filosofia dei giuristi italiani. Padova 1955 ss. IV+209.
- 2.71. Friedrich Carl Joachim: Die Philosophie des Rechts in historischer Perspektive. Berlin 1955 ss. 153.
- 2.72. Luno Pena Enrique: Historia de la filosofía del derecho. Barcelona 1955 ss. 798.
patrz również: 2.26.
- 2.73. Ramirez Santiago: El derecho de gentes. Examen entico de la filosofía del derecho de gentes desde Aristóteles hasta Francisco Suárez. Madrid 1955 ss. 230.
- 2.74. Strauss Leo: Naturrecht und Geschichte. Deutsch. Übers. von Horst Boog. Stuttgart 1956 ss. XI+339.
patrz również: 2.59.
- 2.75. Truyol y Serra Antonio: Historia de la filosofía del derecho y del estado. T. I. De los orígenes a la baja edad media. 2^a ed. revisada y aumentada. Madrid 1956.
- 2.76. Lande Jerzy: Zarys historii doktryn politycznych. Lublin 1957 ss. 70.
patrz również: 2.11.
- 2.77. Villey Michel: Leçons d'histoire de la philosophie du droit. Paris 1957 ss. 442.

3. FILOZOFIA PRAWA ŚWIATA STAROŻYTNEGO POGAŃSKIEGO

A. Grecka filozofia prawa

1. Opracowania ogólne

- 3.1.01. Chroust Anton Hermann: The Function of Law and Justice in the Ancient World and the Middle Ages Journ. Hist. Ideas. 1946, VII, 3, s. 298—320.
- 3.1.02. Verdross-Drossberg A.: Grundlinien der antiken Rechts- und Staatsphilosophie. Wien 1946 ss. X+174.
patrz również: 3.1.11.
- 3.1.03. Diller A.: Moira. Fate, Good and Evil in Greek Thought. Isis, 1947, XXXVIII, s. 98—9.
- 3.1.04. Jäger Werner: Praise of Law. The Origin of Legal Philosophy and the Greeks. Interpretations of Modern Legal Philosophies. New York 1947 s. 532—375.
patrz również: 3.1.13; 3.1.14; 3.1.25.
- 3.1.05. Hermanowski Georg: Der Logos. Bonn b.r. ss. 55.
- 3.1.06. Lacy Edgar W.: Law and Justice in Antiquity and Middle Ages. Journ. Hist. Ideas. 1947, VIII, 3, s.373—4.
- 3.1.07. Periphanakis Constantin: La théorie grecque du droit et le classicisme actuel. b.m. 1947 ss. 217.
- 3.1.08. Hessen Sergjusz: Zagadnienie różnicy prawa i moralności w filozofii starożytnej. Sprawozd. z czynności i posiedzeń Łódzki. Tow. Nauk 1948, 2, s. 43—45.; również odb.
- 3.1.09. Loenen D.: Dike. Een historisch-semantische analyse van het Griekse gerechtigheidsbegrip. Mededeelingen Koninklijke Akademie, 1948, XI, s. 159—259.; również odb. Amsterdam 1948 ss. 101.
- 3.1.10. Pohlenz Max: Nomos. Philologus, 1948, XCVII, 1/2, s. 134—42.
- 3.1.11. Verdross-Drossberg Alfred: Grundlinien der antiken Rechts- und Staatsphilosophie. 2 erweiterte Aufl. Wien 1948 ss. VII+183.
patrz również: 3.1.02.
- 3.1.12. Barker Ernest: Greek Political Theory. Plato and His Predecessors. 3rd ed. New York 1949 ss. 416.
- 3.1.13. Jäger Werner: Die Anfänge der Rechtsphilosophie und die Griechen. Z. philos. Forsch. 1949, 3, s. 321—38, 512—29.
patrz również: 3.1.04; 3.1.14; 3.1.25.

- 3.1.14. Jäger Werner: *Eloge de la loi. L'origine de la philosophie légale et les grecs. Lettre d'Humanités*, 1949, 8, s. 5—42.
patrz również 3.1.04; 3.1.13; 3.1.25.
- 3.1.15. Llambías de Azevedo Juan: *Los orígenes de la Filosofía del Derecho y del Estado. Rev. Fac. Human. Ci.* 1949, III, 4, s. 51—85.
- 3.1.16. Oakeley Hilda Diana: *Greek Ethical Thought from Homer to the Stoics*. Boston 1950.
- 3.1.17. Raschke H.: *Der innere Logos im antiken und deutschen Idealismus*. Bremen 1949 ss. 121.
- 3.1.18. Wolf Erik: *Griechisches Rechtsdenken. I. Vorsokratiker und frühe Dichter*. Frankfurt a/Main 1950 ss. 435.
patrz również: 3.1.24; 3.1.26; 3.1.31.
- 3.1.19. Schilling Kurt: *rec. Wolf Erik: Griechisches Rechtsdenken. Arch. Rechts. Sozialphilos.* 1950, XXXVIII, 4, s. 613—5.
- 3.1.20. Hammond Mason: *City- State and World State in Greek and Roman Theory until Augustus*. Cambridge (Mass) 1951 ss. 217.
- 3.1.21. Kranz Walther: *Das Gesetz des Herzens (die Antithese von Physis und Nomos, vom ungeschriebenen und geschriebenen Gesetz (Paulus Röm. II, 14—15) und die Griechischen Gedanken)*. Rhein. Mus. Philol. 1951, 94, s. 222—41.
- 3.1.22. Freeman Kathleen: *God, Man and State: Greek Concepts*. Boston (Mass) 1952 ss. VII+240.
- 3.1.23. Rolando E.: *Il logos greco*. Roma 1952 ss. 230.
- 3.1.24. Wolf Erik: *Griechisches Rechtsdenken. II. Rechtsphilosophie und Rechtsdichtung im Zeitalter der Sophistik*. Frankfurt a/Main 1952 ss. 494.
patrz również: 3.1.18; 3.1.26; 3.1.31.
- 3.1.25. Jäger Werner: *Alabanza de la ley. Los orígenes de la filosofía del derecho y los griegos. Rev. Estud. Polit.* 1953, 67, s. 17—48.
patrz również: 3.1.04; 3.1.13; 3.1.14.
- 3.1.26. Wolf Erik: *Griechisches Rechtsdenken. III. Rechtsphilosophie der Sokratik und Rechtsdichtung der alten Komödie*. Frankfurt a/Main 1954 ss. 336.
patrz również: 3.1.18; 3.1.24; 3.1.31.
- 3.1.27. Seidler Grzegorz Leopold: *Studia z historii doktryn politycznych. Świat antyczny*. Lublin 1955 ss. 246.
- 3.1.28. Volkman Hans: *Ἐνδοξός θουλεία als ehrenvoller Knechtdienst gegenüber dem Gesetz. Philologus*, 1955, 100, s. 52—61.

- 3.1.29. Gigante Marcello: *Νομος Βασιλευς*. Napoli 1956 ss. 312.
- 3.1.30. Llambías de Azevedo Juan: *El pensamiento del derecho y del estado en la antigüedad. Desde Homero hasta Platón*. Buenos Aires 1956 ss. 400.
- 3.1.31. Wolf Erik: *Griechisches Rechtsdenken*. III, 2. *Die Umformung des Rechtsgedankes durch Historik und Rhetorik*. Frankfurt a/Main 1956 ss. 432.
patrz również: 3.1.18; 3.1.24; 3.1.26.
Opracowania ogólne greckiej filozofii prawa patrz również: 2.01; 2.03; 2.04; 2.06; 2.08; 2.11; 2.14; 2.15; 2.19; 2.26; 2.29; 2.30; 2.31; 2.34; 2.39; 2.40; 2.41; 2.47; 2.51; 2.53, 2.54; 2.56; 2.57; 2.60; 2.62; 2.63; 2.72; 2.75.

2. Okres przedfilozoficzny

- 3.2.01. Heinimann Felix: *Nomos und Physis. Herkunft und Bedeutung einer Antithese im griechischen Denken des V Jahrhunderts*. Basel 1945.
- 3.2.02. Laourdas Basilios: *Σολων ἰσνομιοθετης*. Athènes 1946 ss. 120.
- 3.2.03. Vlastos Gregory: *Solonian Justice*. *Class. Philol.* 1946, 4.
- 3.2.04. Kottling-Menko R. H.: *Individu en kosmos*. Amsterdam 1948 ss. 94.
- 3.2.05. Lesky A.: *Wertdenken in der frühen griechischen Dichtung. Der Rechtsdanke bei Hesiod*. Universitas, 1948, III, 2, s. 161—74.
- 3.2.06. Frisch Hartvig: *Might and Right in Antiquity. Dike. I. From Homer to the Persian Wars*. Kobenhavn 1949 ss. 276.
- 3.2.07. Buffière Felix: *La notion de logos dans l'exégèse d'Homère, Hermès dieu de la parole et de la raison*. *Bull. Litt. Ecclés.* 1953, 54, s. 55—60.
Okres przedfilozoficzny patrz również: 3.1.02; 3.1.04; 3.1.09; 3.1.10; 3.1.11; 3.1.13; 3.1.14; 3.1.16; 3.1.18; 3.1.25; 3.1.31.

3. Okres przedsokratyczny

a. Ogólne

α) teksty

- 3.3.01. Freeman Kathleen: *The Pre-socratic Philosophers. A Companion to Diels „Fragmente der Vorsokratiker“*. Oxford 1946 ss. XIII+486.

- 3.3.02. Freeman Kathleen: *Ancilla to the Pre-socratic Philosophers*. Oxford 1947.
- 3.3.03. Freeman Kathleen: *Ancilla to the Pre-socratic Philosophers. A Complete Translation of the Fragments in Diels' „Fragmente der Vorsokratiker“*. Cambridge (Mass) 1948 ss. X+162.
- 3.3.04. Grünwald M.: *Die Anfänge der abendländischen Philosophie. Fragmente und Lehrberichte der Vorsokratiker*. Zürich 1948 ss. XXVIII+266.
- 3.3.05. Kranz Walther: *Vorsokratische Denker. Auswahl aus dem Überlieferten, griechisch und deutsch*. Berlin 1949 ss. 239.
- 3.3.06. *Die Anfänge der Abendländischen Philosophie. Fragmente und Lehrberichte der Vorsokratiker, eingeleitet von Ernst Howald*. Zürich 1949 ss. 266.
- 3.3.07. Koster W. J. W.: *Fragmenten nit de Grieksche Denkers vóór Socratos*. Zwolle 1949.
- 3.3.08. Vogel Cornelia de: *Greek Philosophy. A Collection of Texts. I. Thales to Plato*. Leiden 1950.
- 3.3.09. Diels Hermann: *Die Fragmente der Vorsokratiker. Griechisch und deutsch*. 6 verb. Aufl. hrsg. von Walther Kranz. Bd. 3. Berlin/Grünwald 1951 ss. XI+504, 428, 660.
- 3.3.10. *Försokratiker. Introd. A. Wifstrand*. Stockholm 1954 ss. 164.

β) opracowania

- 3.3.21. Vlastos Gregory: *Equality and Justice in Early Greek Cosmologies*. *Class. Philol.* 1947, 42, s. 156—78.
- 3.3.22. Vollenhoven D. H. Th.: *Makro- en Mikrokosmos bij de Voor-Socratische Subjectivisten*. *Philos. Reform.* 1947, XII, 3, s. 97—129.
- 3.3.23. Farré L.: *Sentido etico de los presocraticos*. *Rev. Univ. Buen. Aires.* 1949, 4.
opracowania ogólne okresu przedsokratycznego patrz również wszystkie pozycje działu 3.2. oraz 3.1.06; 3.1.18; 3.1.23; 3.1.47.

b. Poszczególni myśliciele

Anaximander

- 3.3.31. Wolf Erik: *Der Ursprung des abendländischen Rechtsgedankes bei Anaximander und Heraklit*. *Symposion* 1948, 1, s. 35—87.

Szkoła Pitagorejska

- 3.3.41. Fritz K. von: *Pythagorean Politics in Southern Italy*. New York b.r.

- 3.3.42. Huson Hobart: Pythagoras. The Religious, Moral and Ethical Teachings of Pythagoras. Mitre 1948.
- 3.3.43. Delatte A.: La constitution des Etats- Unis d'Amérique et les Pythagoriciens. *Bibl. acad. belg.* 1948, XXXIV, 5e ser. s. 383—412.

Heraklit

a) teksty

- 3.3.51. Heraklit — Fragmente. *Ausg. und eingeleit. von Hedwig Rhode.* Reinbek b.r. ss. 25.
- 3.3.52. Mazzantini Carlo: Eraclito. I frammenti e le testimonianze. Testo, trad., introd, con un indice delle fonti, dei nomi, appendice critiche e bibliografia. Torino 1945.
- 3.3.53. Heraclite d'Ephese. Traduction nouvelle et intégrale, avec une introduction et des notes par Y. Battistini. Paris 1948 ss. 103.
- 3.3.54. Parmenides: De natura und Herakleitos: De natura. Herausgegeben von Wilhelm Weischedel. Tübingen 1948 ss. 39.
- 3.3.55. Heraklit Fragmente. Urworte der Philosophie. Griech. und ins Deutsch übers. von Georg Burckhardt. Wiesbaden 1951 ss. 61.

β) opracowania

- 3.3.61. Paci E.: La concezione mitologico — filosofica del logos in Eraclito. *Acme*, 1949, 2, s. 176—201.
- 3.3.62. Stefanini Luigi: La nascita del Logos in Eraclito. *G. Crit. Filos. Ital.* 1951, 30, s. 1—23.
- 3.3.63. Surig H. W. J.: De betehenis van Logos bij Heracleitos volgens de traditié en de fragmenten. Nijmegen 1951 ss. VII+219.
- 3.3.64. Glasson T. F.: Heraclitos' alleged Logos Doctrine, *Journ. Theol. Stud.* 1952, 3, s. 231—8.
- 3.3.65. Hölscher Uvo: Der Logos bei Heraklit. *Varia Variorum.* Festgabe für Karl Reinhardt. Münster 1952, s. 69—81.
- 3.3.66. Lotz Johannes Bapt.: Hörer des Logos. Der Mensch bei Heraklit von Ephesios. *Scholastik*, 1953, 28, s. 543—70.
- 3.3.67. Zoumpos A. N.: Herakleitos von Ephesos als Staatsmann und Gesetzgeber. *Beitrag zur Geschichte der Staats- und Rechtsphilosophie.* Athènes 1956 ss. 58.

Opracowania filozofii prawa Heraklita patrz również: wszystkie pozycje działu 3.2. oraz 3.1.21; 3.3.21; 3.3.22; 3.3.23.

Parmenides

α) teksty

patrz: 3.3.54.

3.3.71. Parménide: *Περὶ φύσεως*. Texte établi, traduit et annoté par Jean Zafiriopulo. Paris 1953 ss. nienumerowane.

3.3.72. — : Le Poème de Parménide présenté par Jean Beaufret. Paris 1955 ss. 96.

β) opracowania

patrz: 3.3.21; 3.3.22; 3.3.23.

Empedokles

α) teksty

3.3.81. Empédocle: *Καταρμύαι*. Texte établi, traduit et annoté par Jean Zafiriopulo. Paris 1954 ss. nienumerowane.

β) opracowania

patrz: 3.3.21; 3.3.22; 3.3.23.

Demokryt

3.3.91. Lana Italo: La dottrina di Protagora e di Democrito intorno all'origine dello Stato. Atti della Academie dei Lincei 1950, seira VII, vol. I.

3.3.92. Vlastos Gregory: Ethics and Physics in Democritus. *Philos. Rev.* 1946, 54 ss. 578—92; 1946, 55, s. 53—64.

4. Sofiści

a. Ogólne

α) teksty

3.4.01. Sofisti. Testimonianze e frammenti. Introduzione, traduzione e commento a cura di Mario Untersteiner. vol. 2. Firenze 1949 ss. VII+120, XI+204.

patrz również: 3.4.03.

3.4.02. I Sofisti. Frammenti e testimonianze. Traduzione di Maria Timpanara Cardini. Bari 1954 ss. 236.

3.4.03. I Sofisti. Testimonianze e frammenti. Testo greco e traduzione a cura di Mario Untersteiner. fasc. III. Firenze 1954 ss. 211.

patrz również: 3.4.01.

β) opracowania

3.4.11. Dupréel Eugéné: Les sophistes. Protagoras, Gorgias, Prodicus, Hippias. Neuchâtel 1949.

Opracowania filozofii prawa sofistów patrz: wszystkie pozycje działów 3.2. i 3.3. z działu 3.1. pozycje: 3.1.02; 3.1.04; 3.1.09; 3.1.10; 3.1.11; 3.1.13; 3.1.14; 3.1.16; 3.1.18; 3.1.25; 3.1.31.

b. Poszczególni przedstawiciele kierunku

Protagoras

- 3.4.21. Kerferd G. B.: Protagoras' doctrine of Justice and Virtue in the Protagoras of Plato. *Journ. Helen. Stud.* 1953, 73, s. 42—5.

Opracowania filozofii prawa Protagorasa patrz również: 3.3.91.

Trasymach

- 3.4.31. Shellen s Max Salomon: Der Gerechtigkeitsbegriff des Trasymachos. *Z. Philos. Forsch.* 1953, 7, s. 481—92.

Prodikus

- 3.4.41. Zeppi Stelio: Un passo delle Leggi e la filosofia di Prodicco. *Riv. Crit. Storia Filos.* 1955, 10, s. 213—22.
- 3.4.42. Untersteiner M.: La storia dell'umanità e la soluzione dell'antitesi Nomos-Physis in Prodicco do Ceo. *Riv. Stor. Filos.* 1947, I, 2.

5. Sokrates

a) teksty

patrz: 3.6.01; 3.6.02; 3.6.03; 3.6.05; 3.6.07; 3.6.08; 3.7.01
aż do 3.7.41 włącznie.

β) opracowania

patrz: pozycje cytowane w dziale 3.1. szczególnie 3.1.26;
również 2.60.

6. Xenophon

a) teksty

- 3.6.01. Xenophon: *Memorabilia, Oeconomicus*. Translated by E. C. Marchant. 2nd Impression. Cambridge (Mass) 1946.
- 3.6.02. —: *Apologia, Memorables, Banquete de Jenofonte*. Texto griego, castellano, introducciones y notas por Juan David Garcia Bacca. Mexico 1947.
- 3.6.03. —: *Keur uit de Memorabilia van Sokrates*. Bewerkt door H. Beek en A. Leys. Antwerpen 1948 ss. 64.
- 3.6.04. —: *La republica de los Atenenses*. Intr. di Manuel Cardenal del Irachete, testo trad. e note di Manuel Fernandez Caliano. Madrid 1951 ss. XVI+50.
- 3.6.05. —: *Socrate de Xenophon (les Mémorables)*, présenté par Pierre Chambry. Paris 1951 ss. 96.

- 3.6.06. —: Anabase. Banquet. Economique. De la chasse. République des Lacédémoniens. République des Athéniens. Traduction, notices et notes de P. Chambry. Paris 1954.
- 3.6.07. —: Les Mémoires. Livres I et II. Texte grec, avec notice et notes par Guy Soury. Paris 1954 ss. 95.
- 3.6.08. —: Erinnerungen an Sokrates, Übers. und hrsg. von Rudolf Preiswerk. Zürich 1953 ss. 264.
β) opracowania
- 3.6.11. Luccioni J.: Les idées politiques et sociales de Xénophon. Ophrys 1948.

7. Platon

α) teksty

- 3.7.01. Platon: Verteidigung des Sokrates. Kriton. Berlin b.r. ss. 36.
- 3.7.02. —: Five Great Dialogues. Apology, Crito, Phaedo, Symposium, Republic. Introduction by Louise R. Loomis. New York b.r. ss. 511.
- 3.7.03. —: Eutyphro, Apology, Crito, Phaedo, Phaedrus. Translated by H. N. Fowler. 8th Impression. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.7.04. —: Apologie, Kriton, Phaidon. Übertragen und eingeleitet von Edgar Salin. Basel 1945 ss. 224.
- 3.7.05. —: Apologia di Socrate, Critone, Eutifrone. Traduzione di F. Aciri. Palermo 1946.
- 3.7.06. —: Portrait of Socrates. Being the Apology, Crito and Phaedo in an English Translation with Introduction and Notes by Richard Livingstone. Oxford 1948.
- 3.7.07. —: Die Werke des Aufstiegs: Eutyfron, Apologie, Kriton, Gorgias, Menon. Neu übertragen von Rudolf Rufener. Einleitung von Gerhard Krüger. Zürich 1948 ss. XLIV+323.
- 3.7.08. —: Apologie, Kriton und die Rahmenpartie des Phaidon. Mit einer philosophisch-propädeutischen Einführung in die Platonlektüre und in die vorsokratische Philosophie von F. Eckstein. Frankfurt a/Main 1951 ss. 70.
patrz również: 3.7.35.
- 3.7.09. —: Apologie des Sokrates und Kriton. Übers. und erl. von Otto Apelt. Unveränd. Nachdr. d. Ausgabe von 1922. Hamburg 1951 ss. 108.
- 3.7.10. —: Dialogos socráticos. Apologia, Critón, Eutifrón, Fedón, Fedro, Banquete, Menón. Estudio preliminar de Angel Vassalo. Barcelona 1951 ss. 979+XXXV.

- 3.7.11. — : Apologia di Socrate. Critone. Nell'interpretazione di Domenico Martella. Roma 1952 ss. 139.
- 3.7.12. — : L'Eutifrone. L'Apologia di Socrate. Il Critone. Introduzione, traduzione, commento di Temistocle Celotti. Palermo 1952 ss. 83.
- 3.7.13. — : Socratic Dialogues Containing the Eutyphro, the Apology, the Crito, the Phaedo and the Gorgias. Transl. by W. D. Woodhead. With Introduction by G. C. Field. Edinburgh 1953 ss. XXXII+308.
- 3.7.14. — : Sokrates im Gespräch. 4 Dialoge. Nachwort und Anmerkungen von Bruno Suell. Hamburg 1953 ss. 212.
- 3.7.15. — : Apologia e Critone. Trad. introd. e note a cura di Maria Goretti. Palermo 1953 ss. 100.
- 3.7.16. — : Eutyphro, Apology, Crito and Symposium. Revised Jowett Translation by Moses Hadas. Chicago 1954 ss. 155.
- 3.7.17. — : Hippias mineur, Alcibiade, Apologie de Socrate, Eutyphron, Criton. Oeuvres complètes t. I. Texte établi et traduit par M. Croiset. Paris 1954.
- 3.7.18. — : Eutyphro, Apology and Crito, and the Death Scene from Phaedo. Translated by F. J. Church Revised with an Introd. by Robert D. Cumming. 2^d rev. ed. New York 1956 ss. XV+70.
- 3.7.19. — : Apologie. Bonn b.r. ss. 39.
- 3.7.20. — : The Judgment of Socrates. Translated into English by Paul E. More. Boston b.r. ss. 94.
- 3.7.21. — : Apologie de Socrate. Traduction par P. Boutang. Paris 1946.
patrz również: 3.7.26.
- 3.7.22. — : Apologia di Socrate. Reedizione di M. Valgimigli. Bari 1946 ss. 124.
patrz również: 3.7.33.
- 3.7.23. — : Verdediging van Socrates, vertaald door D. Loenen. Arnhem 1946 ss. 52.
- 3.7.24. — : Apologie, herausgegeben von Joseph Paulin und Friedrich Wotke. Wien 1948 ss. 50.
- 3.7.25. — : Die Verteidigung des Sokrates. Stuttgart 1948 ss. 78.
- 3.7.26. — : Apologie de Socrate. Traduction de Pierre Boutang. Paris 1950.
patrz również: 3.7.21.
- 3.7.27. — : Dialoghi. I L'apologia di Socrate. Traduzione di Francesco Acri. Introduzione e commento di A. Guzzo. Firenze 1951 ss. 145.
- 3.7.28. — : I dialoghi. L'Apologia e le Epistole. Version e interpretazione di Enrico Turolla. vol. III. Milano 1953 ss. 1019.

- 3.7.29. —: *L'Apologia di Socrate*. Commento e note di Eugenio Ferrai. Torino 1953 ss. XL+79.
- 3.7.30. —: *Verdedigingsrede van Sokrates*. Kritoon. Vert. uit het Grieks door A. Clerckx en R. de Pamo. 3^e ongew. druk. Antwerpen 1953 ss. 75.
- 3.7.31. —: *Sokrateen puolustuspuhe ja Kriton*. Introd. et trad. Päivö Oksala. Helsinki 1953 ss. 134.
- 3.7.32. —: *Apologie de Socrate et Criton*. Trad. française revue avec une notice biographique et une analyse par Paul Lemaire. Paris 1954 ss. 72.
- 3.7.33. —: *Apologia di Socrate*. Trad. M. Valgimigli. Bari 1954 ss. 126.
patrz również: 3.7.22.
- 3.7.34. —: *Verdedigingsrede van Sokrates*. Tekst uitgegeven van P. Collin. Zuik 1954 ss. 51.
- 3.7.35. —: *Apologie, Kriton und die Rahmenpartie des Phaidon*. Mit e. philosophisch-propedeutischen Einf. in d. Platonlektüre u. in d. vorsokratische Philosophie von Franz Eckstein. 2. Aufl. Frankfurt a/Main 1956 ss. 70.
patrz również: 3.7.08.
- 3.7.36. —: *Kriton*. Hrsg. Direction de l'éducation publique G.M.Z.F.O. Text zugest. v. Maurice Croiset. Mainz 1946 ss. XVIII+19.
- 3.7.37. —: *Critone*. Introduzione, traduzione e note di A. Putignano. Napoli 1946 ss. 36.
- 3.7.38. —: *Kriton*. Ein Zwiegespräch. Übers. von Friedrich Schleiernacher. Lübeck 1947 ss. 31.
- 3.7.39. —: *Il Critone*, con note al testo e argomento analitico a cura di V. Puntoni. Bologna 1947 ss. 46.
- 3.3.40. —: *Critone*. Introduzione, traduzione e note di R. Composto. Palermo 1950 ss. 62.
- 3.7.41. —: *Kriton, Phaidon*. Bearbeitet von W. Neumann. Stuttgart 1952 ss. 32+7.
- 3.7.42. —: *Laches, Protagoras, Meno, Euthydemus*. Translated by W.R.M. Lamb. 2nd Impression Revised. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.7.43. —: *Diálogos*. Fedo, Protágoras, Filebos, Teetetes. Trad. de Patricio de Azcárate. Buenos Aires 1946 ss. 372.
- 3.7.44. —: *Il Protagora*. Firenze 1947 ss. 120.
- 3.7.45. —: *Protagoras. Oeuvres complètes*. t. III 1re partie. Texte établi et traduit par A. Croiset. Réimpression. Paris 1951.
- 3.7.46. —: *Protagora*. Traduzione, introduzione e note a cura di Giuseppe Faggin. Torino 1952 ss. XLIII+107.
- 3.7.47. —: *Protagora*. Traduzione di R. Catena, introduzione e note di A. Pasa. Treviso 1953 ss. 153.

- 3.7.48. —: Protagoras. Ed. by T. Hastrup. Copenhagen 1954 ss. 86.
- 3.7.49. —: Protagora. Introduzione, traduzione e note a cura di Achille d'Ari. Bologna 1955 ss. 143.
- 3.7.50. —: Protagoras. Jowett's Translation Revised by Martin Ostwald with an Introduction by Gregory Vlastos. New York 1956 ss LVIII+69.
- 3.7.51. —: Protagoras. Übers. u. erl. von Otto Apelt. Neubearb. von Arno Mauersberger u. Annemarie Capelle. 3 Aufl. Hamburg 1956 ss. XXXVI+83.
- 3.7.52. —: Diálogos. II. Segundo Hippias, Protágoras. Eutidemos. Gorgias, Traducción, noticias preliminares, notas y estampa socrática de Juan B. Berguo. 4ª ed. revisada, corregida con unas notas y la vida de Platón según Diógenes Laertios. Madrid 1957 ss. 181.
- 3.7.53. —: La République. Traduction nouvelle, introduction et notes par Robert Baccou. Oeuvres complètes. t. IV. Paris 1945 ss. 528.
- 3.7.54. Stefanini L.: I tre dialoghi centrali di Platone: Convito, Fedone, Repubblica. Padova 1945 ss. II+149.
- 3.7.55. Platon: Phaidon, Gorgias och Staten. trad. Ingemar Hedenius. Uppsala 1945 ss. 89.
- 3.7.56. —: Politeia Book I. Ed. D. J. Allan. London 1946.
- 3.7.57. —: Państwo. Przełożył wstępem, objaśnieniami i ilustr. opatrzył Władysław Witwicki. t. 2. Warszawa 1948 ss. 391, 350.
- 3.7.58. —: The Portable Plato (The Republic. The Symposium. The Protagoras. The Phaedo). Ed. by Scott Buchanan. New York 1948 ss. 700.
- 3.7.59. Richards I. A.: The Republic of Plato. London 1948 ss. 218.
- 3.7.60. Platon: The Republic. Translated with Introduction and Notes by F.M. Cornford. Oxford 1948.
- 3.7.61. —: De Staat, of gesprek over de rechtvaardigheid in mens en gemeenschap. Uit het Grieks door H. M. Boissvain en H. J. Boeken. Amsterdam 1948 ss. 200.
- 3.7.62. Witte K.: Plato, Band I. Politeia. Erste Lieferung. Erlangen 1949.
- 3.7.63. Platon: La Republica, edición bilingüe par José Manuel Pabon y Manuel Fernandez Galiano. vol. 3. Madrid 1949 ss. CXXI+104, 222, 187.
- 3.7.64. —: The Republic. Translated by A. D. Lindsay. New York 1950.
- 3.7.65. —: La République. Oeuvres complètes t. IX, 1re partie. Texte établi et traduit par Auguste Diès. Paris 1950.

- 3.7.66. —: *La République*. Livre VII. Traduction, introduction et notes par P. Foulquié. Paris 1950 ss. 61.
- 3.7.67. —: *Der Staat*. Deutsch von August Horneffer. Eingeleitet von Kurt Hildebrandt. 6 Aufl. Stuttgart 1950. ss. XXXIX+375.
patrz również: 3.7.74.
- 3.7.68. —: *La Republica*. Testo greco e versione italiana di F. Gabrieli. Firenze 1950 ss. 383.
- 3.7.69. —: *Der Staat*. Über das Gerechte. Eingeführt von Gerhard Krüger, übertragen von Rudolf Rufener. Zürich 1951 ss. 655.
- 3.7.70. —: *Politeia*. Antologia degli scritti politici a cura di Giuseppe Martano. Napoli 1951 ss. 128.
- 3.7.71. —: *Der Staat*. Bearbeitet von W. Neumann. Stuttgart 1952 ss. 104+31.
- 3.7.72. —: *La Republica*. Trad. di Giuseppe Fraccaroli. Firenze 1954 ss. 284.
- 3.7.73. —: *Kokka (Politeia)*. Translated into Japanese by Iwao Aoki. Tokyo 1954 ss. 350.
- 3.7.74. —: *Der Staat*. Deutsch von A. Horneffer. Eingel. von Kurt Hildebrandt. Stuttgart 1955 ss. XXXIX+375.
patrz również: 3.7.67.
- 3.7.75. —: *La République*, VIIe et VIIIe livres. Trad. française revue, avec notice biographique, analyse et notes par Paul Lemaire. Paris 1956 ss. 80.
- 3.7.76. —: *La République*. Livres IV—VII. Oeuvres complètes. T. VII 1re partie. Texte établi et traduit par Emile Chambry. 4e ed. Paris 1956.
- 3.7.77. —: *Dialoghi*. vol. V. Il Clitofonte e la Republica. Trad. del greco. A cura di Franco Sartori. Bari 1956 ss. XXXII+464.
- 3.7.78. —: *La República o el Estado*. Barcelona 1956 ss. 386.
- 3.7.79. —: *Statesman, Philebus*. Translated by H. N. Fowler; and *Ion*. Translated by W.R.M. Lamb. 2nd Impression. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.7.80. —: *Statesman*. A Translation of the Politicus with Introductory Essays and Footnotes by J. B. Shemp. London 1952 ss. 244.
- 3.7.81. —: *Sofista*. *Polityk*. W przekładzie Władysława Witwickiego. Przekład przejrzała Daniela Gromska. Kraków 1956 ss. VIII+237.
- 3.7.82. —: *Le Leggi*. *Dialoghi* vol. VII. Nuova edizione a cura di Attilio Zadro. Bari b.r. ss. VIII+408.
- 3.7.83. —: *The Laws*. Translated by R. G. Bury. vol. 2. Cambridge (Mass) 1945.

- 3.7.84. —: *Le leggi*. Traduzione, proemio e note di Antonio Cassarà. Nuova edizione riveduta. Padova 1947 ss. XX + 264.
- 3.7.85. —: *Les Lois. Oeuvres complètes. t. XI^{re} partie*. Introduction de A. Diès et L. Germet. Texte établi et traduit par E. des Places Paris. 1951.
- 3.7.86. —: *Les Lois. Livres XI—XII. Oeuvres complètes. t. XIIe 2e partie*. Texte établi et traduit par A. Diès. Epinomis. Texte établi et traduit par E. des Places. Paris 1956 ss. 272.

ß) *opracowania*

- 3.7.91. Kerber Else: *Die Religion im platonischen Gesetzestaat*. Wien 1947 ss. 156.
- 3.7.92. Barion Jakob: *Macht und Recht. Eine Platon-Studie* Krefeld 1948 ss. 70.
- 3.7.93. Morrow G. R.: *Plato and the Law of Nature. Essays in Political Theory Presented to G. H. Sabine*. Ithaca 1948.
- 3.7.94. Kahl Hans Joachim: *Inhalt und Wesen des platonischen Gesetzbegriffes nach seinen geistesgeschichtlichen Voraussetzungen*. Köln 1949 ss. 145 (pro manuscripto).
- 3.7.95. Maykowska Maria: *Kompozycja Praw Platona*. Meander 1950. V, 3/4, s. 140—57.
- 3.7.96. Foster M. B.: *On Plato's Conception of Justice in the Republic*. *Philos. Quart.* 1951, 1, s. 206—17.
- 3.7.97. Lachière-Rey Pierre: *Les idées morales, sociales et politiques de Platon*. Paris 1951 ss. 224.
- 3.7.98. Morrow G. R.: *Popular Courts in Plato's Laws*. *Scientia*, 1951, 86, s. 142—50.
- 3.7.99. Müller Gerhard: *Studien zu den Platonischen Nomoi*. München 1951 ss. 194.
- 3.7.100. Cadou R.: *Sur les Lois de Platon*. *Rev. Et. grec.* 1952, 65, s. 214—8.
- 3.7.101. Hammond N. G. L.: *The Exegetai in Plato's Laws*. *Class. Quart.* 1952, 46, s. 4—12.
- 3.7.102. des Plans Eduard: *L'authenticité des Lois et d'Epinomis*. *Antiq. Class.* 1952, 21, s. 376—83.
- 3.7.103. Michelakis Emmanuel: *Platons Lehre von der Anwendung des Gesetzes und der Begriff der Billigkeit bei Aristoteles*. München 1953 ss. 52.
- 3.7.104. Schärer René: *L'itinéraire dialectique de Lois de Platon et sa signification philosophique*. *Rev. Philos. France Etrang.* 1953.

- 3.7.105. Vanhoutte Maurice: *La philosophie politique de Platon dans les Lois*. Louvain 1954 ss. 466.
- 3.7.106. Nador Gy.: *Platon und das Problem des Naturgesetzes*. *Acta Antiqua*, 1955, 3, s. 211—21.
- 3.7.107. Rouwet J.: *De liidende rechtvaardige bij Plato*. *Studia Catholica*, 1955, 30, s. 105—18.
- 3.7.108. Nádor Georg: *Platon und das Problem des Naturgesetzes*. *Dtsch. 2. Philos* 1956, 4, s. 261—70.
- Opracowania filozofii prawa Platona patrz również: pozycje cytowane w dziale 3.1; ponadto: 2.01; 2.03; 2.04; 2.06; 2.08, 2.11; 2.14; 2.15; 2.19; 2.26; 2.29; 2.30; 2.31; 2.34; 2.39; 2.40; 2.41; 2.47; 2.51; 2.53; 2.54; 2.56; 2.57; 2.60; 2.62; 2.63; 2.72; 2.75; 3.4.41.

8. Arystoteles

a) teksty

- 3.8.01. Aristoteles: *Nicomachean Ethics*. Translated by H. Rackham. 3rd Impression revised. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.8.02. —: *Etica a Nicómaco*. Edición preparada y tradicida por F. Galiach Palés. Madrid. 1946 ss. 287.
- 3.8.03. —: *Ethique à Nicomaque*. Texte, traduction, préface et notes par Jean Voilquin. Paris 1948 s. XII+530.
- 3.8.04. —: *The Nicomachean Ethics*. A Commentary by H. H. Joachim. Edited by D. A. Rees. Oxford 1951 ss. 304.
- 3.8.05. —: *Nikomachische Ethik*. Eingeleitet und neu übertragen von O. Gigon. Zürich 1951 ss. 304.
- 3.8.06. —: *Ethics*. Renderd from the Greek of the *Nicomachean Ethics* by H. Rackham. 3 ed. New York 1952 ss. 176.
- 3.8.07. —: *The Nicomachean Ethics*. Translated by J.A.K. Thomson. London 1953 ss. 289.
- 3.8.08. —: *Morale à Nicomaque*. Livres VIII et X. Traduction française avec une introd., analyse et notes par Paul Lemaire. Paris 1953 ss. 64.
- 3.8.09. —: *L'etica nicomachea*. Trad., Introduzione di M. Pirrone. Firenze 1954 ss. XXXVI+147.
- 3.8.10. —: *Ethica Nicomachea*. Vertaald en ingeleid door R.W. Thuyts. Antwerpen 1954 ss. XI+306.
- 3.8.11. —: *Nikomakos rinrigahn (Ethica Nicomachea)*. Translated into Japanese with Introduction and Notes by Saburo Takada. Tokyo 1954 ss. 340.
- 3.8.12. —: *L'etica nicomachea*. A cura di Armando Carlini. 8^a ed. Bari 1955 ss. 155.

- 3.8.13. —: *Etyka Nikomachejska*. Przełożyła, opracowała i wstępem poprzedziła Daniela Gromska. Kraków 1956 ss. LXXXV+511.
- 3.8.14. —: *Nikomachische Ethik*. Übersetzt v. Franz Dirhmeier. Berlin 1956 ss. 606.
- 3.8.15. —: *Nikomachische Ethik*. Die Lehrschriften hrsg. u. in ihrer Entstehung erl. von Paul Gohlke. Paderborn 1956 ss. 335.
- 3.8.16. —: *Moral. La gran moral. Moral a Eudemo*. Trad. de Patrizio de Azcárate. 2 edic. Barcelona 1945.
- 3.8.17. —: *Grosse Ethik. Schrift über Tugend und Laster*. Die Lehrschriften hrsg. übertg. u. in ihrer Entstehung erl. von Paul Gohlke. Paderborn 1949 ss. 157.
patrz również: 3.8.19.
- 3.8.18. —: *Ethics*. Translated by D. P. Chase. New York 1950.
- 3.8.19. —: *Grosse Ethik*. Die Lehrschriften hrsg. übertr. u. in ihrer Entstehung erl. von Paul Gohlke. 2 Aufl. Paderborn 1952 ss. 157.
patrz również: 3.8.17.
- 3.8.20. —: *Eudemische Ethik*. Die Lehrschriften hrsg. übertragen u. in ihrer Entstehung erl. von Paul Gohlke. Paderborn 1954 ss. 227.
- 3.8.21. —: *Populacre forelaesning over etik*. Den „Store Moral“. Transl. introd. and notes by P. Holmes. Copenhagen 1954 ss. 140.
- 3.8.22. —: *Oeconomica*. Books I, II and III and *Magna Moralia*. Translated by G. Cyril Armstrong. 2nd Impression Revised. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.8.23. —: *De cura rei familiaris*. Traducción latino de Joachimo Camerario y traducción castellana de Guillermo J. Kaul. *Philosophia*, 1945, 2, s. 117—49.
- 3.8.24. —: *Über Hauswirtschaft*. Die Lehrschriften hrsg. übertr. u. in ihrer Entstehung erl. von Paul Gohlke. Paderborn 1947 ss. 64.
- 3.8.25. —: *Über Haushaltung in Familie und Staat*. Die Lehrschriften hrsg. übetr. u. in ihrer Entstehung erl. von Paul Gohlke. 2 Aufl. Paderborn 1953 ss. 64.
- 3.8.26. —: *Politics*. Translated by H. Rackham. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.8.27. —: *The Politics*. Translated with an Introduction, Notes and Appendices by Barker Ernest. Oxford 1946 ss. LXXVI+412.

- 3.8.28. —: The Politics. Translated with Notes and a Glossary of Terms by Ernest Barker. Oxford 1948 ss. 480 (skrócone wyd. z r. 1946).
patrz: 3.8.27.
- 3.8.29. —: Politik. Übersetzt und mit erklärenden Anmerkungen und Registern versehen von Eug. Rolfes. Unveränderter Abdruck der dritten durchgesehen Auflage. Leipzig 1948 ss. IX+325.
- 3.8.30. —: Politica. Traduzione, note e proemio di V. Gostanzi. 3 edizione. Bari 1948 ss. XVI—288.
- 3.8.31. —: La politica. Riprodotta del latino Vetusta translatio e recata in italiano con note e compendio del commento di S. Tommaso d'Aquino da Giacomo Dal Sasso. Padova 1949 ss. VIII+387.
- 3.8.32. —: Politics. Books I—II Translated in Hebrew by Leon Roth. Jerusalem 1950 ss. 110.
- 3.8.33. —: Politique. Texte français présenté et annoté par Marcel Prêlot et précédé d'une préface générale à la Bibliothèque de la science politique par B. Mirkin-Guetzévitch et Marcel Prêlot. Paris 1950.
- 3.8.34. —: Politica. Introd. por Julian Marias, trad. por Julian Marias y A. Arango. Madrid 1951 ss. 72+282.
- 3.8.35. —: Polityka. Przełożył i opracował Ludwik Piotrowicz. Przedmową opatrzył Konstanty Grzybowski. Wrocław 1953 ss. XXXVI+298.
- 3.8.36. —: La Política. Versión por Natividad Massanís. Con unas notas prologales de Emiliano M. Aguilera. Barcelona 1954 ss. XIII+306.
- 3.8.37. —: Politica e Costituzione di Atene. A cura di C. A. Viano. Torino 1955 ss. 438.
- 3.8.38. —: Athenian Constitution, Eudemean Ethics, Virtues and Vices. Translated by H. Rackham. 2nd Impression Revised. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.8.39. —: Vom Staat der Athener. Bearb. von Max Carstenn, Text und Erl. Paderborn 1947.
- 3.8.40. —: La constitución de Atenas. Edición, traducción y notas con estudio preliminar por A. Tovar. Madrid 1948 ss. 229.
- 3.8.41. —: Constitution of Athens and Related Texts. Translated with an Introduction and Notes by Kurt von Fritz and Ernst Kapp. New York 1950 ss. XII+233.
- 3.8.42. —: La republica de los Atenienses. Introd. de M. Cardenal de Iracheta, trad. de M. Fernandez Galiano. Madrid 1951 ss. XVI+20.

- 3.8.43. — : Constitution d'Athènes. Texte établi et traduit par Georges Mathieu et Bernard Huassoullier. 4^{ed}. Paris 1952 ss. XXXII+102.
- 3.8.44. — : Az Atheni Allam, Ἰσθμιαίων Πολιτεία. Pseudo-Xenophon, Az Atheni Allam, Ἰσθμιαίων Πολιτεία, Trad. en hongrois par Zsigmond Ritook, avec une introduction et un commentaire par J. Sarkady. Budapest 1954 ss. 281.
- β) opracowania
- 3.8.51. Gaudron Edmond: La politique d'Aristote. Sa valeur éternelle. Activités Philosophiques 1945/46, I. s. 49—74.
- 3.8.52. Siegfried Walther: Der Rechtsgedanke bei Aristoteles. Zürich 1947 ss. 99.
- 3.8.53. Lachance Louis: Le concept de droit selon Aristote et S. Thomas. 2 ed. Ottawa 1948 ss. 336.
- 3.8.54. Marc-Wogau Konrad: Aristoteles lära om den utjämnade rättvisan och vedergällningen. Kungl. Vetenskapssamfundet i Uppsala. 1948 s. 23—44.
- 3.8.55. Wormuth F. D.: Aristotle on Law. Essays in Political Theory Presented to G. H. Sabine. Ithaca 1948.
- 3.8.56. Hamburger Max: Morals and Law: The Growth of Aristotle's Legal Theory. New Haven 1951 ss. XXII+191.
- 3.8.57. Robleda O.: La „aequitas“ en Aristoteles, Ciceron, Santo Tomas y Suarez. Estudio comparativo. Miscelanea Comillas. 1951, 15, s. 239—79.
- 3.8.58. Villey M.: Logique d'Aristote et droit romain. Rev. hist. droit franç. étrang. 1951, XXIX, s. 309—28.
- 3.8.59. — : Deux conceptions du droit naturel dans l'Antiquité. Rev. hist. droit franç. étrang. 1953, XXXI, 4, s. 475—97.
- 3.8.60. Kieczekian S. F.: Nauka Arystotelesesa o państwie i prawie. Warszawa 1955 ss. 255.
- 3.8.61. Trude Peter: Der Begriff der Gerechtigkeit in der aristotelischen Rechts- und Staatsphilosophie. Berlin 1955 ss. XVIII+178.

Opracowania filozofii prawa Arystotelesesa patrz również: pozycje cytowane w dziale 3.1. ponadto: 2.01; 2.03; 2.04; 2.06; 2.08; 2.11; 2.14; 2.15; 2.19; 2.26; 2.29; 2.30; 2.31; 2.34; 2.39; 2.40; 2.41; 2.47; 2.51; 2.53; 2.54; 2.56; 2.57; 2.60; 2.62; 2.63; 2.72; 2.75; 3.7.103.

- 3.9.01. Höistad Kagner: Cynic Hero and Cynic King. Studies in the Cynic Conception of Man. Uppsala 1948 ss. 233.

10. Szkoła cyrenejków

9. Szkoła cyników

— — —

11. Szkoła epikurejska

α) teksty

- 3.11.01. Epicurus: Von der Überwindung der Furcht. — Katechismus. — Lehrbriefe. — Spruchsammlung. — Fragmente. Eingeleitet und übertragen von Olaf Gigon. Zürich 1949 s. L+132.

β) opracowania

- 3.11.11. Chroust Anton Hermann: The Philosophy of Law of the Epicureans. Thomist, 1953, 16, s. 82—117.
3.11.13. Pozzo Gianni M.: L'etica e la politica di Epicuro. Humanitas, 1955, 10, s. 789—93.

12. Szkoła sceptyków

- 3.12.01. Ravá Adolfo: Carneade filosofo del diritto. Annali del Seminario Giuridico, 1050/51, 5, s. 37—63.

13. Szkoła stoicka

α) teksty

- 3.13.01. Stoa und Stoiker. Die Gründer. Panaitos, Poseidonios. Selbstzeugnisse und Berichte. Eingeleitet und übertragen von Max Pohlenz. Zürich 1950.

β) opracowania

- 3.13.11. Preiser Wolfgang: La philosophie de la Stoa et sa signification pour le droit international moderne. Proceedings of the Tenth International Congress of Philosophy. ss. 589—91.
3.13.12. Preiser Wolfgang: Die Philosophie der Stoa in ihrer Bedeutung für das moderne Völkerrecht. Archiv. Rechts, Sozialphilos. 1949/50, XX/XVIII, 38, s. 364—70.
3.13.13. Reesor Margaret E.: The Political Theory of the Old and Middle Stoa. New York 1951 ss. X+60.

- 3.13.14. del Estal Gabriel: Derecho natural y teología. Desdivinación del derecho en el area del jusnaturalismo protestante y retroceso hacia el racionalismo de la filosofía estica. Rev. Estud. Polit. 1952, XII, 65, s. 133—49.
Opracowania filozofii prawa stoików patrz również: 2.06; 2.08; 2.11; 2.14; 2.15; 2.19; 2.26; 2.29; 2.30; 2.31; 2.34; 2.40; 2.41; 2.47; 2.51; 2.53; 2.54; 2.56; 2.57; 2.60; 2.62; 2.63; 2.72; 2.75; 3.1.05; 3.1.06; 3.1.11; 3.1.16; 3.1.17; 3.1.20; 3.1.21; 3.1.23; 3.1.27.

14. Średnia szkoła platońska

- 3.14.01. Mondolfo Rudolfo: La coscienza morale e la legge interiore in Plutarco. Filosofia, 1957, 8, s. 8—18.

15. Szkoła neoplatońska

- 3.15.01. Ehrhardt Arnold: The Political Philosophy of Neo-platonism. Studi in onore di V. Arangio-Ruiz. vol. I. Napoli 1953.

B. Rzymska filozofia prawa

16. Opracowania ogólne

- 3.16.01. Biondi Biondo: Diritto e politica nel pensiero romano. Grande Antologia Filosofica, Parte I, II, Milano 1954, s. 725—57.
3.16.02. Łapicki Borys: Poglądy prawne niewolników i proletariuszy rzymskich. Łódź 1955 ss. 241.
patrz również: 2.01; 2.04; 2.06; 2.15; 2.30; 2.31; 2.34; 2.35; 2.40; 2.41; 2.51; 2.54; 2.57; 2.62; 2.63; 2.75; 3.1.02; 3.1.11; 3.1.20.

17. Myśliciele rzymscy

a. Opracowania ogólne

— — —

b. Poszczególni myśliciele rzymscy

Cicero

α) teksty

- 3.18.01. Cicero Marcus Tullius: Opere politiche e filosofiche. A cura di N. Marinone. Torino 1955 ss. 676.
3.18.02. —: De Republica. New York 1948 ss. 169.

- 3.18.03. —: De re publica (Lo stato). Introduzione testo e commento di Leonardo Ferrero. b.m. 1950 ss. XXII+235.
- 3.18.04. —: De re publica. Libro I. Con introduzione e commento di Vito Sirago. Firenze 1952 ss. 219.
- 3.18.05. —: Vom Gemeinwesen (De re publica). Lateinisch und deutsch. Einführung und Übertragung von Karl Büchner. Zürich 1952 ss. 392.
- 3.18.06. —: Lo stato, Le Leggi, I doveri. A cura di Leonardo Ferrero. Torino 1953 ss. 507.
- 3.18.07. —: De la République. Des Lois. Texte, traduction, notices et notes par Ch. Appuhn. Paris 1954.
- 3.18.08. —: De re publica. Librorum sex quae manserunt tertium recognovit Konrad Ziegler. Lipsiae 1955 ss. XLIV+147.
- 3.18.09. —: Über den Staat (De re publica). Übers. von Walther Sontheimer. Stuttgart 1956 ss. 190.
- 3.18.10. —: Laws, Republic. Translated by John W. Basore. vol. 2. Cambridge (Mass) 1945.
- 3.18.11. —: De legibus. Textbearbeitung, Einleitung, kritischer Apparat und erklärendes Verzeichnis der Eigennamen von K. Ziegler. Heidelberg 1950 ss. 148.
- 3.18.12. —: De legibus. Trad. introd. y notas por Alvaro d'Ors. Madrid 1953 ss. 248.

β) opracowania

- 3.18.21. Ruch M.: La question du „De Legibus“. Et. class. 1949, XVII, s. 2—21.
- 3.18.22. Wilkin Robert N.: Eternal Lawyer. A Legal Biography of Cicero. New York 1947.
- 3.18.23. Poncelet R.: Cicéron traducteur de Platon (à propos du „De Republica“ I, 66). Rev. Et. Lat. 1947, XXV, s. 178—96.

18. Prawnicy rzymscy

- 3.19.01. Denker des Römischen Rechts. Eine Auswahl nach dem Corpus Iuris Civilis. Herausgegeben von Albert Heider. Mit einem Nachwort von V. Lunstedt. Zürich 1946 ss. 208.
- 3.19.02. De Vischer Charles: Human Rights in Roman Law Countries. Ann. Polit. Soc. Sc. 1946, 243, s. 53—9.
- 3.19.03. Schulz Fritz: History of Roman Legal Science. Oxford 1946 ss. XVI+358.

- 3.19.04. Villey M.: L'idée du droit subjectif et les systèmes juridiques romains. Rev. hist. droit franç. étrang. 1946/7, s. 201—27.
- 3.19.05. Wenger Leopold: Naturrecht und römisches Recht. Wissensch. Weltb. 1948, I, 2, s. 148—54.
- 3.19.06. Pringsheim Fritz: Römische aequitas der christlichen Kaiser. Acta congressus iuridici internationale, 1953, I, s. 121—52.
- 3.19.07. Voggensperger René: Der Begriff des ius naturale im römischen Recht. Basel 1953 ss. 141.